

ГОЛИНСЬКА Марія,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 014 Середня освіта,

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник –

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної
літератур і методик їх навчання

Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Тетяна СКУРАТКО

ОБРАЗ НОВОЧАСНОГО ВОІНА-ГЕРОЯ В СУЧАСНОМУ МАСМЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ

У жорстоких умовах воєнного буття ціннісні орієнтири набувають нового значення, бо «життя тепер не безкоштовне, За нього треба платити – і багато. Це не коротка війна, яка тимчасово змінила нашу рутину, але скоро, мовляв, все буде як раніше. Це нові часи, які почалися і невідомо коли закінчаться, та чи закінчаться взагалі. Ці часи мають свої правила і закони...» [3, с. 36]. Важко збагнути усю гіркоту нашого часу, бо «таким є головне правило нової математики існування. Щоб хтось жив, хтось інший повинен це життя захищати. Лінія фронту і військові на ній – це єдине, що відділяє нас від жахливої смерті» [3, с. 36]. За право жити на своїй, Богом даній землі українці платять надто велику ціну – щодень гинуть невинні люди. Розуміємо, що «збирачі чужих земель» (Б. Гуменюк) зазіхають не лише на нашу територію, а й на нашу духовність, саме тому сьогочасна російсько-українська війна є боротьбою за ціннісні орієнтири цілої нації, яка, віримо, вистоїть, бо має хоробрих захисників, які пішли захищати усе своє, рідне з великої любові, яка «риє окопи, і живе в них, / і гризе у них лід із розрізаної пляшки, / коли хоче пити у мінус двадцять. / Любов виходить на бойові чергування, / піднімається на позиції / з грижами, з температурами, із простатитами, / із контузіями, з астмами і алергіями, / з високою імовірністю / не повернутися, / з думками про когось / найважливішого. / Все зносить, вірить у все, / сподівається всього, все терпить!» [3, с. 101].

Зауважимо, що образ воїна-героя став наскрізним у і сучасній українській літературі війни, і у сучасному масмедійному просторі: «Сучасний художньо-науковий дискурс успадкував традиційний погляд на

зображення українського звитяжця – дружинника-богатиря, козака-лицаря, повстанця-патріота, борця за незалежність, супергероя-кіборга – позитивного персонажа, якого вважали зразком хоробрості, доблесті, жертвовної любові до Батьківщини, добропорядності, честі, розсудливості тощо» [6, с. 196]. Свідченням цього є, наприклад, щорічна організація на базі Львівської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Романа Іваничука Всеукраїнського форуму військових письменників (м. Львів) [2], співзасновниками якого є Т. Пилипець, В. Скоростецький, В. Якушев. Позитивно, що організатори форуму створили офіційну сторінку [2], на якій висвітлюються не лише усі події, безпосередньо пов'язані з організацією та проходженням форуму, а й активно популяризується сучасна українська комбатантська література (Гліб Бабіч, Павло Вишебаба, Борис Гуменюк, Артур Дронь, Віталій Запека, Максим Кривцов, Петро Мага, Юрій Матевощук, Михайло Микусь, Валерій Пузік, Юрій Руф, Артем Чапай, Ілля Чернілевський тощо), де наскрізним є образ нашого Захисника, який «не веде нападницької війни, а стоїть на сторожі рідної землі, що додає йому моральної сили і віри в перемогу, адже він на боці Добра. Саме тому сьогочасні українські діти, більшість з яких народилися уже в час війни (від 2014 року), – це діти нового покоління, діти батьків-патріотів, діти війни, які проводжають на фронт батька, які донатять на ЗСУ, які люблять усе своє, рідне, які щиро, голосно і велично співають: «А ми нашу Україну тай розвеселимо!», які навколішки зустрічають полеглих Героїв, які вірять у нашу Перемогу, бо українські захисники стали для них новими Супергероями» [6, с. 196].

Переконані, що новітнім обов'язком усіх українців в тилу є популяризація сучасної української літератури війни загалом і творчості митців-комбатантів зокрема. У цьому контексті важлива місія покладається на заклади освіти різного рівня, адже «в основу системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді в першу чергу потрібно вкладати ідеї зміцнення української державності, формування патріотизму, позитивного ставлення до захисників і захисниць України, утвердження національних цінностей» [7, с. 88]. Особливо важливо сформуванню у підростаючого покоління позитивний образ воїна-героя, використовуючи і досвід сучасних освітніх волонтерських організацій, наприклад, освітній волонтерський проєкт «Патріотичні й небайдужі» [5], і книги пам'ятувальної літератури (твори Марії Вітишин «Мій син – кіборг» [1], Лесі Орляк «Ти зробив усе, що зміг» [4] тощо), і сучасний масмедійний простір (наприклад, платформу Всеукраїнського форуму військових письменників [2]).

Отже, образ воїна-героя несправедливої російсько-української війни є

наскрізним у сучасній комбатантській літературі та масмедійному просторі нашого часу, адже він є взірцевим у дієвій любові до Батьківщини.

Список використаної літератури

1. Вітишин М. Мій син – кіборг. Тернопіль: Джура, 2022. 96 с.
2. Всеукраїнський форум військових письменників. Особиста сторінка. URL : <https://www.facebook.com/share/17S7AsgtKp/>
3. Дронь А. Гемінгвей нічого не знає [Текст]: коротка проза Львів: Видавництво Старого Лева, 2025. 168 с.
4. Орляк Л. Ти зробив усе, що зміг. Художньо-документальна повість. Тернопіль: Джура, 2017. 88 с.
5. Патріотичні й небайдужі. Офіційна сторінка. URL : <https://www.facebook.com/profile.php?id=61555874657142>
6. Сеньовська Н., Скуратко Т., Голинська М. Образ воїна-героя російсько-української війни в сучасному художньому дискурсі. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 3 (214) Т. 1. Кропивницький: Видавничий дім «Гельветика», 2025. С. 195–205. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/866/825>
7. Сеньовська Н., Скуратко Т. Освітній волонтерський проект «Україні потрібен кожен»: патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану. *Сучасна освіта в глобальному і національному вимірах: виклики, загрози, ефективні рішення* : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (з міжнародною участю) (м. Тернопіль, 17 жовтня 2024 р.) / упоряд.: Г. М. Мешко, І. М. Шульга. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 88–92. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/34177>